

فصل پنجم

چشم انداز توسعه صنعت پتروشیمی

Iran's Petrochemical Industry
Yearbook - 2023-2024

کتاب سال
صنعت پتروشیمی ایران - ۱۴۰۲

الزامات توسعه

حوزه خوراک

- ◆ رفع چالش‌های تأمین خوراک بالادستی و بین مجتمعی که مربوط به شرکت ملی صنایع پتروشیمی است و پیگیری رفع سایر موانع که مربوط به دیگر شرکت‌های تابعه وزارت نفت و سایر موارد است تا تحقق عدم توقف تولید به دلیل خوراک

حوزه بازار

- ◆ کسب سهم مطلوب از تولید محصولات پلیمری و شیمیایی جهان و منطقه و عدم وابستگی به کشورهای محدود در حوزه فروش

حوزه سرمایه

- ◆ پیش‌بینی روش‌های تأمین مالی، تسهیل در تأمین مالی طرح‌های پتروشیمی و ارائه معرفی‌نامه‌های لازم جهت تأمین مالی با لحاظ اولویت‌بندی

حوزه فناوری

- ◆ توسعه یا انتقال دانش‌های فنی مورد نیاز برای احداث تمام مجتمع‌هایی که محصولات راهبردی یا وارداتی تولید می‌کنند از طریق شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی با همکاری سایر نهادهای مرتبط
- ◆ بومی‌سازی کامل ساخت تجهیزات گران‌قیمت و گلوگاهی وارداتی و ارتقای کیفیت تجهیزات داخلی موجود از طریق شرکت‌های سازنده داخلی و همکاری سایر نهادهای مرتبط
- ◆ بومی‌سازی کامل ساخت کاتالیست‌ها و مواد گران‌قیمت یا گلوگاهی وارداتی و ارتقای کیفیت کاتالیست‌ها و مواد داخلی موجود از طریق شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی با همکاری سایر نهادهای مرتبط

حوزه نرم‌افزاری کسب‌وکار

- ◆ تأمین تمامی زیرساخت‌های سخت‌افزاری مورد نیاز و رفع کلیه موانع نرم‌افزاری در شرکت ملی صنایع پتروشیمی و ارائه پیشنهاد و همکاری در جهت بهبود فضای کسب‌وکار در تعامل با سایر نهادهای دولتی و غیردولتی

حوزه مدیریت زمان و اجرای طرح

- ◆ کاهش زمان ساخت طرح‌های پتروشیمی از طریق ایفای نقش موثر شرکت ملی صنایع پتروشیمی در مدیریت تعاملات در سطوح مختلف

05

فصل پنجم چشم انداز توسعه

توسعه صنعت پتروشیمی - مکران

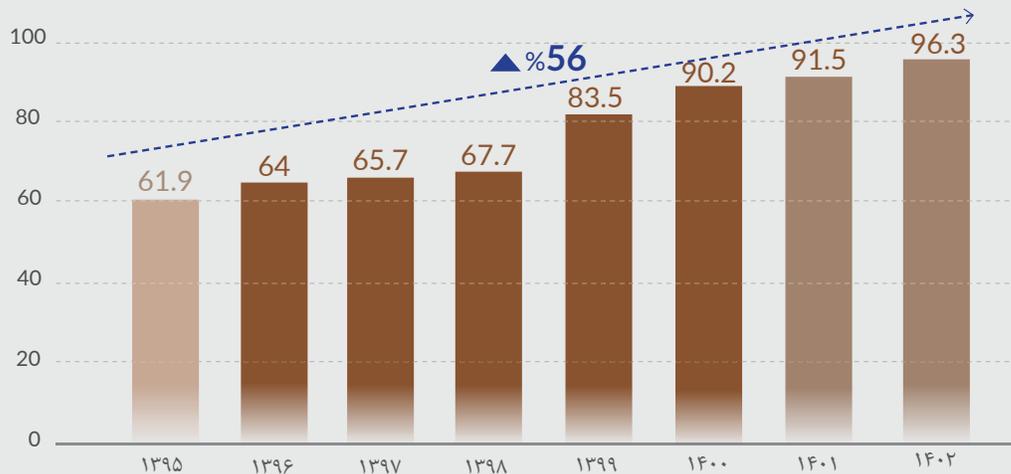

قانون برنامه ششم توسعه

ماده ۴۴ / الف/۳: دولت مکلف است برای جلب سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی، جهت افزایش ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی جدید به نحوی برنامه‌ریزی و اجرا کند که تا پایان اجرای قانون برنامه، ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی کشور به صد میلیون تن افزایش یابد. بدین منظور الزامی است خوراک موردنیاز برای واحدهای مجتمع‌های تولیدی که پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت را دارند و تامین آب و برق موردنیاز آنها میسر است و مشکلات زیست محیطی ندارند، با هماهنگی وزارت نفت تامین گردد.

افزایش ظرفیت اسمی تولید صنعت پتروشیمی در برنامه ششم توسعه

میلیون تن

۱. عملکرد صنعت پتروشیمی در برنامه ششم توسعه

61,908	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال پایه ۱۳۹۵
300	پتروشیمی کردستان
1,755	پتروشیمی پردیس- فاز ۳
22	افزایش/کاهش) ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال ۱۳۹۶
63,985	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در پایان سال ۱۳۹۶
1,650	پتروشیمی مرجان
76	افزایش/کاهش) ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال ۱۳۹۷
65,711	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در پایان سال ۱۳۹۷
2,310	پتروشیمی کاوه
(296)	افزایش/کاهش) ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال ۱۳۹۸
67,725	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در پایان سال ۱۳۹۸
50	PBR تخت جمشید - فاز ۲
140	پلی اتیلن پتروشیمی میاندوآب

05

فصل پنجم - چشم انداز توسعه

1,650	متانول کیمیای پارس خاورمیانه
4,111	پتروشیمی بوشهر - فاز ۱ (متانول و بازیابی اتان)
3,391	تأمین خوراک پالایش گاز بیدبلند ۲
1,755	آمونیاک و اوره پتروشیمی لردگان
822	الفین ایلام - فاز ۲
3,390	تأمین خوراک پتروپالایش کنگان
48	PVC پتروشیمی هگمتانه
450	افزایش/کاهش) ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال ۱۳۹۹
83,532	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در پایان سال ۱۳۹۹
3,332	تأمین خوراک پالایش پارسین سپهر
1,755	آمونیاک و اوره مسجد سلیمان
1,650	متانول پتروشیمی سیلان
50	هگزان پتروشیمی اکسیر حلال عسلویه
103	انیدرید مالئیک پتروشیمی این سینا - فاز ۱
(227)	افزایش/کاهش) ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال ۱۴۰۰ (بیستون)
90,195	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در پایان سال ۱۴۰۰
554	اتیلن گلایکول پتروشیمی پارس گلایکول
175	پلی پروپیلن پتروشیمی دی آریا پلیمر
578	افزایش/کاهش) ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال ۱۴۰۱
91,502	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در پایان سال ۱۴۰۱
132	متانول پتروشیمی آرنا انرژی - فاز ۱
725	پتروشیمی هنگام (آمونیاک)
1650	متانول پتروشیمی آربین متانول
972	پالایشگاه گاز هویزه خلیج فارس - NGL۳۲۰۰
1090	گچساران
210	افزایش/کاهش) ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در سال ۱۴۰۲
96,281	ظرفیت مجتمع‌های تولیدی در پایان سال ۱۴۰۲

منطقه ویژه انرژی پارس

ظرفیت تولید 46.3 میلیون تن در سال

مساحت 2,000 هکتار

مناطق ویژه موجود

منطقه ماهشهر

ظرفیت تولید 25.8 میلیون تن در سال

مساحت 2,850 هکتار

صنعت پتروشیمی

منطقه مکران

گاز طبیعی اختصاص یافته 30 میلیون متر مکعب در روز

مساحت 1,200 هکتار

منطقه انرژی بر پارسیان

گاز طبیعی اختصاص یافته 30 میلیون متر مکعب در روز

مساحت 2,000 هکتار

مناطق توسعه آتی

منطقه جاسک

گاز طبیعی اختصاص یافته 20 میلیون متر مکعب در روز

مساحت 1,000 هکتار

صنعت پتروشیمی

منطقه قشم

گاز طبیعی اختصاص یافته 25 میلیون متر مکعب در روز

مساحت 1,050 هکتار

05

فصل پنجم چشم انداز توسعه

**طرح‌های
در دست اجرا**

فصل پنجم / بخش اول

**چشم‌انداز توسعه
صنعت پتروشیمی**

**کتاب سال
صنعت پتروشیمی ایران- ۱۴۰۲**

طرح‌های صنعت پتروشیمی
برنامه‌های هفتم و هشتم توسعه

109
طرح

توسعه صنعت پتروشیمی در سال‌های آتی، مبتنی بر منطق بهره‌گیری حداکثری از خوراک‌های اولیه موجود در صنعت نفت و گاز (Resource push) و کشش بازار داخلی و خارجی (Market Pull) برنامه‌ریزی‌شده و در حال اجراست.

05
فصل پنجم - چشم انداز توسعه

طرح‌های
برنامه هشتم توسعه

53

طرح‌های
برنامه هفتم توسعه

56

طرح‌های صنعت پتروشیمی
برنامه هفتم توسعه

56

طرح

در حال حاضر صنعت پتروشیمی دارای ۵۹ طرح فعال در مناطق مختلف کشور است که پیش بینی می‌شود در طول ۵ سال آینده وارد مدار تولید شود.

05

فصل پنجم چشم انداز توسعه

سرمایه‌گذاری کل

23.4 B\$

ظرفیت اسمی

35 MTY

تحقق طرح‌های در دست اجرا

سال ۱۴۰۷

سال بهره برداری	سرمایه گذار	محل	ظرفیت (MTY)	محصول	نام طرح	ردیف
۱۴۰۳	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	دهلران	1.19	برش دو کرپنه و سنگین تر	NGL-3100	1
	صندوق بازنشستگی کشوری	عسلویه	0.26	ABS و رابر	پادجم- ABS/SBS/SB/LCBR	2
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	ماهشهر	0.05	اتیلن اکساید	مارون- اتیلن اکساید*	3
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	ایلام	0.15	پلی پروپیلن	ارغوان گستر ایلام-PP*	4
	شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی نیروهای مسلح (شستان)	عسلویه	1.64	اتیلن و اتیلن گلیکول	پتروشیمی بوشهر (فاز ۲)	5
	خصوصی	ماهشهر	0.05	اتانول آمین ها	پتروناد آسیا (فاز ۲)- MDEA	6
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	ماهشهر	0.03	پنتا اریتریتول	نخل آسماری	7
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	عسلویه	1.65	متانول	آپادانا خلیج فارس- متانول	8
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	کنگان	1.09	اتیلن	توسعه پتروشیمی کنگان- الفین	9
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	عسلویه	0.14	ESBR	شیمیایی صدف عسلویه- ESBR	10
۱۴۰۴	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	عسلویه	1.08	اوره	هنگام- اوره	11
	خصوصی	ماهشهر	0.45	پروپیلن	سلمان فارسی- PDH	12
	گروه گسترش نفت و گاز پارسیان	کرمانشاه	1.06	آمونیاک و اوره	کرمانشاه (فاز ۲)- آمونیاک و اوره	13
	خصوصی	اراک	0.18	پلی پروپیلن	الوند- PP	14
	خصوصی	ماهشهر	0.04	اتوکسیلات ها	پتروناد آسیا (فاز ۳)- MDEA	15
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	خوزستان	0	+ C2	جمع آوری گازها- مارون*	16
	شرکت پتروفهنگ	عسلویه	1.65	متانول	دنا- متانول	17
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	خوزستان	0	+ C2	جمع آوری گازهای فلر- بیدبلند*	18
	خصوصی	عسلویه	0.3	پلی اتیلن سنگین / متوسط	آریاساسول (فاز ۲)- PE	19
	گروه گسترش نفت و گاز پارسیان	تبریز	0.3	پلی اتیلن سنگین	پتروشیمی تبریز (فاز ۲)- PE	20
۱۴۰۵	شرکت گروه باختر	عسلویه	0.3	پلی اتیلن سنگین	رابان پلیمر پویا- PE	21
	خصوصی	اصفهان	0.04	ایزوپروپیل الکل	آرمان سپاهان- IPA	22
	شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی نیروهای مسلح (شستان)	چابهار	1.65	متانول	بدر شرق (فاز ۱)- GTO	23
	خصوصی	اصفهان	0.07	دو اتیل هگزانول	پترو ثمین سپاهان- ۲EH	24
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	لردگان	0.06	آمونیاک و کرپستال ملامین	پتروآرمنند لردگان*	25
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	کنگان	0.3	پلی اتیلن سنگین	پلی اتیلن کنگان- HDPE*	26
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	کرمانشاه	0.02	متیل آمین	سنقر- متیل آمین ها*	27
	خصوصی	ماهشهر	0.03	پلی اتیلن سبک	اهدا پلیمر پاک MLLDPE	28
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	کنگان	0.3	پلی اتیلن سنگین	نگین مهستان- LL/HDPE*	29
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	کنگان	0.3	پلی اتیلن سنگین	سروش مهستان- HDPE*	30

سال بهره برداری	سرمایه گذار	محل	ظرفیت (MTY)	محصول	نام طرح	ردیف
۱۴۰۵	خصوصی	عسلویه	0.12	پلی استایرن انبساطی/معمولی	دالاهو- پلی استایرن	31
	شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی نیروهای مسلح(شستان)	چابهار	0	سرویس های جانبی	سرویس های جانبی توسعه نگین مکران	32
	خصوصی	ماهشهر	0.29	پلی پروپیلن	سراج گستران رجال-PP	33
	خصوصی	عسلویه	0	-	طرح های زیربنایی عسلویه	34
۱۴۰۶	خصوصی	زنجان	1.7	آمونیاک، اوره	اوره و آمونیاک زنجان	35
	شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی نیروهای مسلح(شستان)	عسلویه	0.3	پلی اتیلن سنگین	پتروشیمی بوشهر (فاز ۳)*	36
	خصوصی	ماهشهر	0.04	اتیلن اکساید	پتروناد آسیا (فاز ۴) - MDEA	37
	صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت	کنگان	0.9	پروپیلن و پلی پروپیلن	آلای مهستان-PDHL*	38
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	گچساران	0.3	پلی اتیلن سنگین	گچساران-HDPE*	39
	شرکت پتروفهرنگ	دیر	1.65	متانول	سیراف انرژی- متانول	40
	خصوصی	عسلویه	1.3	متانول و آمونیاک	توسعه صنعت لاوان- متانول و آمونیاک	41
	خصوصی	چابهار	1.65	متانول	گسترش صنایع شیمیایی سینا (فاز ۱)- GTPO	42
	شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی نیروهای مسلح(شستان)	عسلویه	0	-	مخازن سبز عسلویه	43
	خصوصی	ایلام	0.2	پلی اتیلن سنگین	انرژی نیکان (هلیلان)- PE	44
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	عسلویه	0	سرویس های جانبی	پتروشیمی دماوند (فاز ۲)	45
	شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران	-	0	انتقال اتیلن	خط لوله اتیلن غرب	46
۱۴۰۷	خصوصی	دیر	0.1	اتانول	پارک شیمیایی فاتح کیمیا-فاز ۱	47
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	دهدشت	0.3	پلی اتیلن سنگین	پتروشیمی دهدشت- PE	48
	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس	عسلویه	1.1	پروپیلن و پلی پروپیلن	پارس-PDH/PP	49
	خصوصی	ماهشهر	0.08	بنزن و بنزین	دامون پالایش گیتی	50
	گروه گسترش نفت و گاز پارسیان	عسلویه	0.3	اتانول	اتانول سنتزی پتروشیمی زاگرس	51
	ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)	عسلویه	0.92	پروپیلن و پایین دست	تدبیر-PDH/PP/PolyOL	52
	خصوصی	پارسیان	2.9	متانول، پلی اتیلن و پلی پروپیلن	سروش انرژی پایدار-GTO	53
	شرکت گروه باختر	چابهار	3.06	متانول، پلی اتیلن و پلی پروپیلن	کیمیا صنعت مینا (Train ۱)-GTPO	54
	شرکت گروه باختر	چابهار	3.06	متانول، پلی اتیلن و پلی پروپیلن	کیمیا صنعت مینا (Train ۲)-GTPO	55
	خصوصی	هرمزگان	0.3	پروپیلن و پلی پروپیلن	پترو کیمیا فشم-MTPP	56

طرح‌های صنعت پتروشیمی
برنامه هشتم توسعه

53

طرح

برنامه هشتم توسعه صنعت پتروشیمی با هدف توسعه متوازن و پایدار زنجیره ارزش در افق زمانی ۱۴۱۲، مشتمل بر ۵۳ طرح پتروشیمی با حجم سرمایه‌گذاری حدود ۴۲ میلیارد دلار برنامه‌ریزی شده است. با تحقق طرح‌های مذکور ظرفیت اسمی صنعت به ۱۸۸ میلیون تن افزایش خواهد یافت و درآمد صنعت به حدود ۴۹ میلیارد دلار (بر پایه قیمت‌های سال ۹۵) در سال می‌رسد.

سرمایه‌گذاری کل

42 B\$

ظرفیت اسمی

56 MTY

تحقق برنامه هشتم توسعه

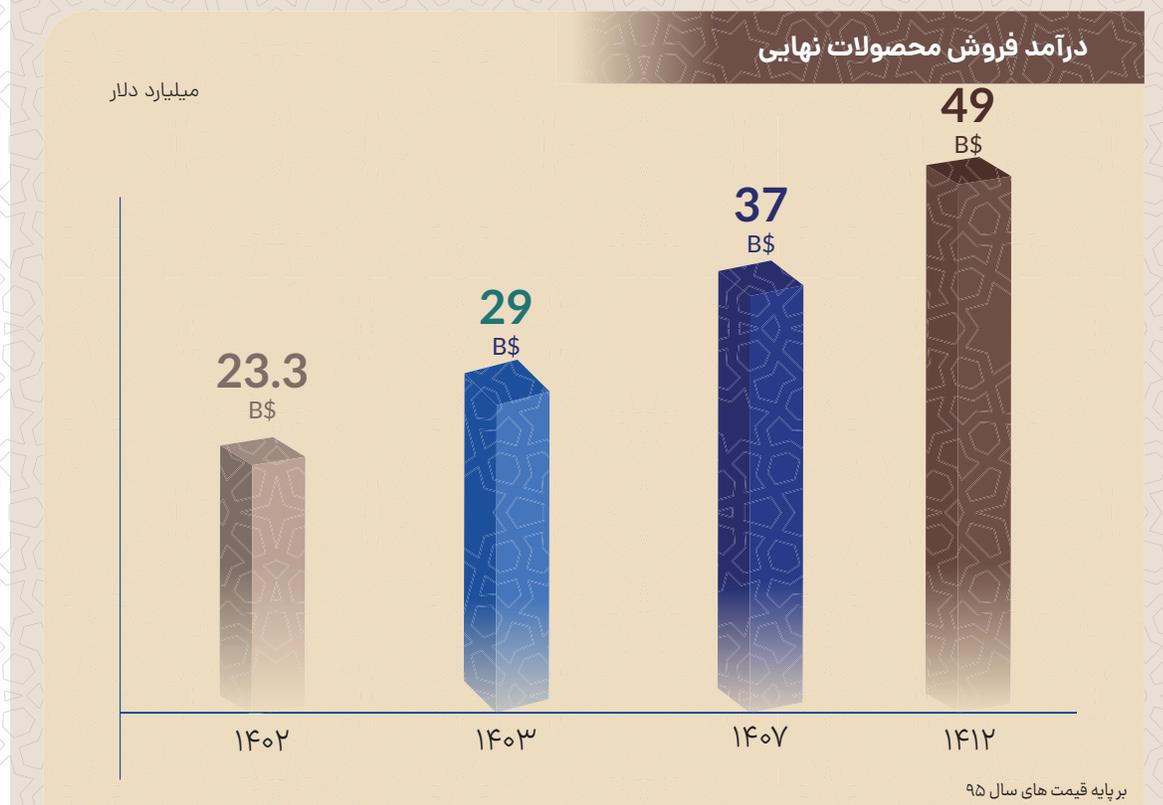
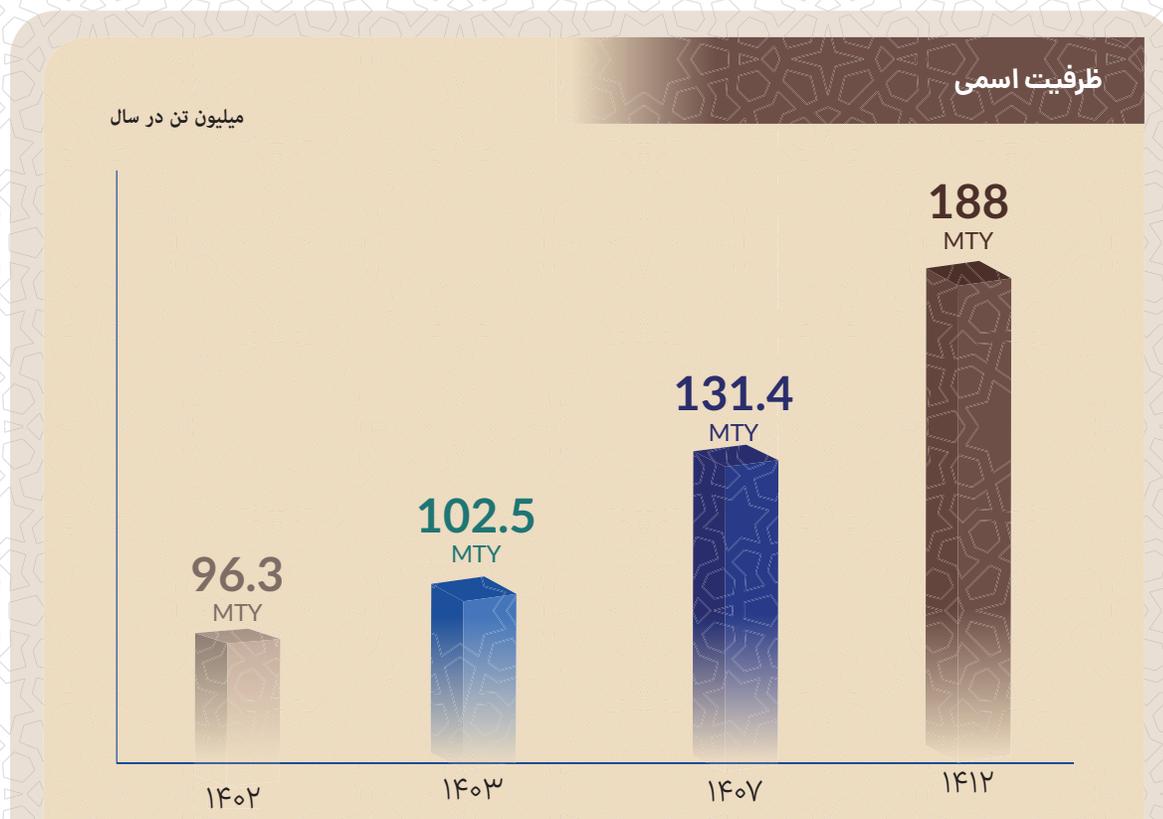
سال ۱۴۱۲

05

فصل پنجم - چشم انداز توسعه

سال بهره برداری	محل	ظرفیت (MTY)	محصول	نام طرح
۱۴۰۸	اردبیل	0.28	فرمالدهید	آرثا انرژی (فاز ۲) - متانول و فرمالدهید
	چابهار	1.93	پلی اتیلن و اتیلن گلیکول	بدر شرق (فاز ۲) - GTO
	همدان	0.3	اتیلن اکساید و اتوکسیلات ها	ابن سینای همدان - EO
	ایلام	1.28	اتیلن و پلی اتیلن	پتروشیمی دهلران - الفین
	منطقه انرژی پارس	1.19	اوره	پتروشیمی همت
	مرکزی	0.05	اتیل ترشیری بوتیل اتر	پترو صنعت پیشتاز - ETBE
	منطقه انرژی پارس	1.2	پلی پروپیلن	توسعه پلیمر کنتگان (جم) - PDH-PP
	منطقه انرژی پارس	0.3	پلی اتیلن ترفتالات	فرسا شیمی
	اندیمشک	0.31	اتیلن اکساید و اتوکسیلات ها	ابن سینای اندیمشک - EO

سال بهره برداری	محل	ظرفیت (MTY)	محصول	نام طرح
۱۴۰۸	عسلویه	4.23	اتیلن، پلی اتیلن، استایرن	10 کبان-الفین
	ماهشهر	0.6	پروپیلن و پلی پروپیلن	11 هیرسا پلیمر سه‌تند PDH/PP
	خارک	1.4	متانول	12 متانول دوم خارک
	عسلویه	0.91	پروپیلن و پلی پروپیلن	13 مهر پترو کیمیا PDH/PP
	اسلام آباد غرب	0.96	متانول و پلی پروپیلن	14 اسلام آباد غرب GTPP
	خراسان رضوی	0.04	پلی استایرن	15 پترو اکسیر اطلس
	ماهشهر	0.08	بنزن و بنزین	16 صدرا شیمی خوزستان
	کنگان	1.4	پروپیلن و پلی پروپیلن	17 انتخاب کنگان PDH/PP
	دیر	0.66	متانول	18 پارک شیمیایی فاتح کیمیا (فاز ۲)
	کنگان	0.96	پروپیلن، پلی پروپیلن و اکریلونیتریل	19 پتروپدیس سینا PDH/PP/ACN
۱۴۰۹	منطقه ماهشهر	0.39	پروپیلن	20 پتروشیمی کوروش
	چابهار	1.37	پلی اتیلن و پلی پروپیلن	21 گسترش صنایع شیمیایی سینا (فاز ۲) GTPO
	ماهشهر	0.6	استایرن مونومر	22 بوعلی سینا
	تبریز	0.2	اتیل بنزن و استایرن مونومر	23 پتروشیمی تبریز (استایرن/ اتیل بنزن)
	اصفهان	0.03	پلاستی سائیز	24 پتروشیمی اصفهان (پلاستی سائیز)
	کنگان	0.2	پلی اتیلن	25 هژیر سازه ایرانیان
	کرمانشاه	0.06	کریستال ملامین	26 کریستال ملامین کرمانشاه
	اصفهان	0.05	پلی استایرن	27 کیمیا صنایع پترو انتخاب- پلی استایرن
	دیر	0.66	پروپیلن و پایین دست	28 پارک شیمیایی فاتح کیمیا (فاز ۳)
	منطقه ماهشهر	4.18	اتیلن، اتیلن گلیکول و پلی اتیلن	29 پتروشیمی الماس ماهشهر
۱۴۱۰	منطقه انرژی پارس	6.54	اتیلن و پلی اتیلن	30 پتروشیمی هرمز خلیج فارس-الفین
	منطقه انرژی بر پارسین	0.54	پروپیلن و پلی ال	31 ماهتاب- PDH و زنجیره
	کنگان	0.9	پروپیلن و پلی پروپیلن	32 توسعه نفت و گاز رضوی PDH/PP
	منطقه انرژی بر پارسین	2.94	متانول، پلی اتیلن و پلی پروپیلن	33 لورج- GTPO
	منطقه انرژی بر پارسین	0.9	پروپیلن و پلی پروپیلن	34 کالر شیمی- PDH/PP
	منطقه انرژی پارس	2.03	اتیلن و پلی اتیلن	35 ویستا انرژی ارغوان- الفین
	منطقه انرژی بر پارسین	0.38	پلی کربنات، فنل	36 پتروشیمی اصفهان (فنل/ استن) پیشرو پایدار پارسین
	کردستان	0.94	پلی اتیلن ترفتالات، ترفتالیک اسید	37 بعثت کردستان*
	گلستان	1.75	اوره و آمونیاک	38 گلستان
	ماهشهر	0.33	سود کاستیک و کلر	39 غدیر
۱۴۱۱	اندیمشک	0.23	اتیلن گلیکول	40 کیمیا اندیمشک MEG.UREA
	کرمان	0.3	متو اتیلن گلیکول	41 نگین جازموریان- MEG
	منطقه انرژی بر پارسین	3.02	متانول، پلی اتیلن و پلی پروپیلن	42 مپنا GTXL
	چابهار	0	سرویس های جانبی	43 سرویس های جانبی توسعه نگین مکران
	فارس	0.01	سیانید سدیم	44 پتروپالایش ستاره هرمز
	سیستان و بلوچستان	0.05	پلی پروپیلن	45 پترو پردیس جنوب
	ماهشهر	0.34	پی وی سی	46 اروند
	کرمانشاه	0.07	پلی استال	47 نخل آسماری پلی استال
	ماهشهر	0.07	بوتادین رافینیت	48 تخت جمشید
	ماهشهر	0.5	پارک پروپیلن	49 فنی مهندسی کوثر صنعت پارسین
۱۴۱۲	منطقه انرژی بر پارسین	1.2	پلی پروپیلن و اکریلونیتریل	50 ستاره پارسین- MTP
	منطقه انرژی بر پارسین	1.36	پلی پروپیلن و پلیمرهای سوپر جاذب	51 پتروفهنگ- MTP
	بندرعباس	2.83	آمونیاک و کودها	52 پارک کود شیمیایی تدبیر
	جاسک	3.3	پلی پروپیلن، پلی اتیلن، استایرن	53 پتروپالایش مکران انرژی مفید

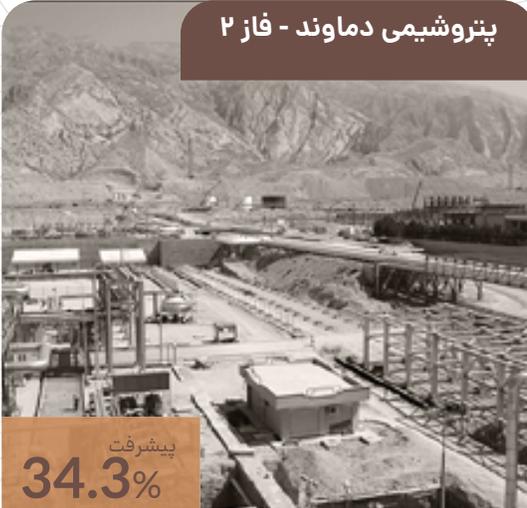
طرح‌های زیرساختی
صنعت پتروشیمی

5

طرح

پتروشیمی دماوند - فاز ۲

پیشرفت
34.3%

مخازن متمرکز عسلویه

پیشرفت
90%

05

فصل پنجم چشم انداز توسعه

خط لوله اتیلن غرب- فاز ۲

پیشرفت
58.3%

طرح‌های زیربنایی عسلویه

پیشرفت
54%

توسعه
زنجیره ارزش

فصل پنجم / بخش دوم

چشم‌انداز توسعه
صنعت پتروشیمی

کتاب سال
صنعت پتروشیمی ایران - ۱۴۰۲

واردات

207 TYPES

925 KTY

1.99 B\$

بررسی کیفی و کمی واردات محصولات صنعت پتروشیمی به داخل کشور حاکی از آن است که در سال ۱۴۰۲ تعداد ۲۰۷ نوع محصول در سه گروه مواد شیمیایی، پلیمرها و کودها با تناژ ۹۲۵ هزار تن به ارزش تقریبی ۱/۹۹ میلیارد دلار به داخل کشور وارد شده است. بی‌تردید تولید داخلی تمامی مواد وارداتی محصولات پتروشیمی به دلیل مقدار پایین و عدم توجه‌پذیری اقتصادی امری غیر ممکن است. از این رو با بررسی‌های اولیه صورت گرفته مشخص گردید که حدود ۷۰ درصد ارزشی این محصولات قابلیت تولید در داخل کشور را خواهند داشت و سایر محصولات به دلیل حجم تقاضای پایین توجه اقتصادی جهت تولید در داخل کشور را ندارند.

30%

596 M\$

سایر محصولات

واردات

1.99 B\$

70%

1.39 B\$

محصولات عمده
دارای توجه اقتصادی برای تولید
در داخل کشور

05

فصل پنجم چشم انداز توسعه

طرح‌های توسعه زنجیره ارزش

طرح‌های تامین خوراک زنجیره ارزش

- طرح‌های خوراک ترکیبی
- طرح‌های تبدیل متانول به پروپیلن
- (به منظور تولید محصولات پایه پتروشیمی با تاکید بر تولید پروپیلن)

طرح‌های زنجیره ارزش

- تامین مواد اولیه مورد نیاز صنایع پایین‌دستی صنعت پتروشیمی
- (در پنج زنجیره پروپیلن، متانول، اتیلن، آروماتیک‌ها و بوتیلن)

دستاوردها

- توسعه و تکمیل زنجیره ارزش
- کاهش واردات و جلوگیری از خروج ارز
- اشتغال‌زایی
- احیاء ظرفیت‌های صنایع کوچک و متوسط
- افزایش ارزش سبد محصولات تولیدی صنعت پتروشیمی

20 Projects

3.85_{MTY} Capacity

4.22_{B\$} Capex

طرح‌های زنجیره ارزش

Capex (M\$)	Capacity (KTY)	زنجیره پروپیلن	
140×2	150×2	اکریلونیتریل	1
265	280	پروپیلن اکساید	
20	30	پروپیلن گلایکول	2
60	275	پلی اتر پلی ال	
2 x 140	2 x 160	اکریلیک اسید	
2×120	2×170	پلیمرهای سوپرجاذب (SAP)	3
2×30	2×40	استرهای آکریلات‌ها	
145	200	فنل / استن	
225	100	پلی کرینات	4
70	50	متیل متاکریلات (MMA)	
45×2	20×2	پلی متیل متاکریلات (PMMA)	
140	100	متیونین	5
103	100	اپی کلروهیدرین	6
زنجیره متانول			
105	40	پلی استال	7
40	35	متیل آمین‌ها	8
105	150	اسید استیک	9
95×2	100×2	اتانول سنتزی	10
320	102	سیلیکون‌ها	11
72	16	پنتا اریتریتول	12
زنجیره اتیلن			
60	100	وینیل استات مونومر (VAM)	13
70	45	پلی وینیل الکل (PVA)	
100×2	40×2	اتیلن پروپیلن دی ان مونومر (EPDM)	14
55	16	اتیلن دی آمین‌ها	15
8	20	کولین کلراید	16
زنجیره آروماتیک‌ها			
400	350	اسید ترفتالیک خالص (PTA)	17
225	300	استایرن	18
45	20	ادبیپک اسید	19
زنجیره بوتیلن			
114	50	بوتیل الاستومر	20

05

فصل پنجم: چشم انداز توسعه

جایگاه طرح‌های زنجیره ارزش

خوراک از صنعت نفت و گاز

واحدهای پایه صنعت پترو شیمی

از قبیل: طرح‌های تولید متانول، الفین‌ها، آروماتیک‌ها و ...

طرح‌های تامین خوراک زنجیره ارزش

از قبیل: طرح‌های MTP, PDH, الفین خوراک ترکیبی و ...

طرح‌های زنجیره ارزش

از قبیل: اکریلونیتریل، پلی کربنات، پروپیلن اکساید، اکریلیک اسید و ...

واحدهای شیمیایی

از قبیل: کارخانجات تولید رزین، پلی استر، پلی یورتان، الیاف
اکریلیک، دی امولسیفایر

بنگاه‌های متوسط و کوچک (SMEs)

از قبیل: کارخانجات رنگ، حلال، صنایع بهداشتی، کاغذسازی، صنایع غذایی،
صنایع لوازم خانگی، صنایع نساجی (شهرک‌های صنعتی)

صنعت پتروشیمی

صنعت
پتروشیمی یا
وزارت صمتوزارت
صمت

جمع‌بندی چشم‌انداز توسعه صنعت پتروشیمی

صنعت پتروشیمی به عنوان یکی از صنایع راهبردی کشور، همواره مورد توجه ویژه حاکمیت و دولت بوده، از همین رو در سیاست‌های کلان ابلاغی و همچنین برنامه‌های توسعه پنج ساله نیز جداگانه به این صنعت اشاره شده است. با برنامه‌ریزی‌های انجام شده، ظرفیت اسمی این صنعت با اجرای ۵۶ طرح تا پایان برنامه هفتم توسعه و ۵۳ طرح تا پایان برنامه هشتم توسعه در دو مقطع زمانی سال‌های ۱۴۰۷ و ۱۴۱۲، به حدود ۱۸۸ میلیون تن خواهد رسید. پیش‌نیاز تحقق طرح‌های برنامه هفتم و هشتم توسعه، تأمین بیش از ۶۵ میلیارد دلار سرمایه است. بهره‌گیری از منابع درآمدی این صنعت در کنار بهره‌گیری از بازارهای پول و سرمایه خواهد توانست، بخش عمده‌ای از منابع مورد نیاز سرمایه‌گذاری را تأمین کند. توسعه پایدار و متوازن زمانی محقق می‌گردد که در کنار منطق بهره‌گیری از خوراک‌های در دسترس (Push Resource)، به نیاز بازارهای داخلی و جهانی (Market Pull) نیز توجه شود. از این رو شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران با بررسی وضعیت کمی و کیفی صنعت به تعریف طرح‌های زنجیره ارزش اقدام کرده تا بتواند بخشی از تأخیر در توسعه زنجیره ارزش پروپیلن و نیز تولید محصولات مورد نیاز صنایع داخلی در زنجیره‌های پروپیلن، متانول، اتیلن، بنزن، اوره و بوتیلن را جبران نماید. امید است با اجرای طرح‌های تبدیل متانول به پروپیلن و بهره‌گیری از سیاست تخصیص خوراک‌های ترکیبی (اتان به همراه بوتان و میعانات گازی)، شرایط توسعه زنجیره ارزش پروپیلن در کشور بیش از گذشته فراهم گردد. در راستای تأمین منافع بنگاه‌ها و همراستایی آنها با منافع ملی، باید با ساز و کارهای متناسب و هدفمند، به پشتیبانی و حمایت از اجرایی شدن طرح‌های زنجیره ارزش در کشور اقدام کرد. بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت‌های قانون تخفیف پلکانی خوراک و تسری آن به زنجیره‌های پایین‌دستی و اعمال معافیت‌های مالیاتی به خوراک‌های بین‌مجمعی، بخشی از حمایت‌هایی است که حاکمیت و دولت ضمن تأمین منافع بنگاه‌ها در راستای پیشبرد طرح‌های زنجیره ارزش در نظر گرفته است. با توجه به اهمیت طرح‌های زنجیره ارزش در کشور، امید است با همکاری و هم‌افزایی فعالان صنعت پتروشیمی، بخش عمده‌ای از این طرح‌ها هم‌زمان با پیشبرد برنامه هفتم و هشتم توسعه صنعت پتروشیمی اجرایی و عملیاتی گردد. در حال حاضر ۷۲+۳ مجتمع پتروشیمی در کشور فعال هستند و با تحقق برنامه هفتم و هشتم توسعه صنعت پتروشیمی، این تعداد به ۱۴۷ مجتمع خواهد رسید، که از توسعه گسترده صنعت پتروشیمی در آینده حکایت دارد. بی‌تردید این صنعت زمانی خواهد توانست پایدار و اثربخش‌تر برای اقتصاد و صنعت کشور عمل کند که کارکردهای حکمرانی، توسعه‌ای و تنظیم‌گری به درستی در این صنعت تبیین و توسط ذینفعان به کارگرفته شوند.